

УДК 339.9:338.124(477)

JEL Classification: E32, F40, F43, O11

DOI: 10.20535/2307-5651.33.2025.335873

Погребняк А. Ю.кандидатка економічних наук, доцентка
(відповідальний автор)

ORCID ID: 0000-0003-2421-476X

Костюнік О. В.кандидатка економічних наук, доцентка
ORCID ID: 0000-0003-4138-7646**Пекур В. В.**

ORCID ID: 0009-0002-1448-6462

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Pohrebniak Anna, Kostyunik Olena, Pekur Vladyslav

National Technical University of Ukraine

"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА МАКРОЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

IMPACT OF GLOBAL TRENDS OF WORLD ECONOMY DEVELOPMENT ON THE MACROECONOMIC SYSTEM OF UKRAINE

У статті розглядається вплив глобальних тенденцій розвитку світової економіки на макроекономічну систему України. Проаналізовано основні причини виникнення фінансових криз, зокрема структурні зміни, провали фінансових ринків, недоліки в роботі рейтингових агентств, відсутність системного регулятора ризиків та проблеми управління ризиками. Особлива увага приділена впливу пандемії COVID-19 на інфляцію, безробіття та рівень злиденності у світі. Проаналізовано динаміку показників глобального індексу злиденності у період 2014–2024 років із прогнозом до 2030 року. Виявлено, що вони демонструють загалом позитивну тенденцію до скорочення як абсолютної кількості людей, що перебувають у стані крайньої бідності. Попри глобальні потрясіння, включаючи пандемію, інфляційні шоки та регіональні конфлікти, після 2021 року відбувається поступове відновлення позитивної динаміки. Авторами проаналізована динаміка показників імпоротної квоти та обсягів імпорту України, Єврозони і світу за останні 10 років. Імпорт в Україні є високочутливим до внутрішньої політики й зовнішніх шоків. Імпорт Єврозони стабільний, глибоко інтегрований у глобальну економіку й менш схильний до шоків, ніж український. Світова торгівля загалом зростає, але стає дедалі більш залежною від геополітики та регіональних конфліктів. Доведено, що квоти виступають інструментом як підтримки, так і захисту, що відіграє дедалі більшу роль у новій архітектурі світової торгівлі. Оцінено ступінь інтеграції України у світову економіку за допомогою індексів глобалізації та економічної свободи, а також проаналізовано динаміку імпорту країни у порівнянні з Єврозоною та світовим ринком. Виявлено, що Україна має високий рівень залежності від зовнішніх економічних факторів, що вимагає адаптивної політики у сфері міжнародної торгівлі та макроекономічного управління.

Ключові слова: глобалізація, фінансова криза, макроекономічна система, Україна, економічна свобода, індекс злиденності, міжнародна торгівля, COVID-19, економічна інтеграція, індекс глобалізації.

The article examines the impact of global trends in the development of the world economy on the macroeconomic system of Ukraine. The main causes of financial crises are analyzed, in particular, structural changes, financial market failures, shortcomings in the work of rating agencies, the absence of a systemic risk regulator and risk management problems. Particular attention is paid to the impact of the COVID-19 pandemic on inflation, unemployment and the level of poverty in the world. The dynamics of the global poverty index indicators in the period 2014–2024 with a forecast until 2030 are analyzed. It is found that they demonstrate a generally positive trend towards a decrease in the absolute number of people living in extreme poverty. Despite global shocks, including the pandemic, inflationary shocks and regional conflicts, after 2021 there is a gradual restoration of positive dynamics. The authors analyzed the dynamics of import quota indicators and import volumes of Ukraine, the Eurozone and the world over the past 10 years. Imports in Ukraine are highly sensitive to domestic politics and external shocks. Eurozone imports are stable, deeply integrated into the global economy, and less susceptible to shocks than Ukrainian imports. Global trade is growing overall, but is becoming increasingly dependent on geopolitics and regional conflicts. It is proven that quotas act as both a support and a protection tool, playing an increasingly important role in the new architecture of world trade. The degree of Ukraine's integration into the world economy is assessed using the globalization and economic freedom indices, and the dynamics of the country's imports are analyzed in comparison with the Eurozone and the world market. It is found that Ukraine has a high level of dependence on external economic factors, which requires adaptive policies in the field of international trade and macroeconomic management.

Keywords: globalization, financial crisis, macroeconomic system, Ukraine, economic freedom, poverty index, international trade, COVID-19, economic integration, globalization index.

Постановка проблеми. Сучасні світові економічні процеси характеризуються високою взаємозалежністю країн, що обумовлює посилення впливу глобальних тенденцій на національні економіки. Для України, яка перебуває у процесі трансформації та інтеграції в міжнародні економічні системи, важливо дослідити, як світові економічні кризи, пандемії та зміни в торговельній політиці впливають на її макроекономічний розвиток. Визначення цих впливів та розробка адаптивних стратегій є актуальним завданням наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансові кризи досліджувалися багатьма науковцями, які виділяють різноманітні причини їх виникнення: від ринкових провалів до політичних помилок. Аналіз останніх досліджень свідчить, що у світовій економіці зростає роль системного регулювання ризиків і важливість ефективної роботи рейтингових агентств. Пандемія COVID-19, як зазначають фахівці, суттєво вплинула на макроекономічні показники, що було підтверджено у численних дослідженнях. У контексті України, публікації наголошують на необхідності підвищення економічної свободи та інтеграції у світову економіку.

Формулювання цілей статті. Метою статті є комплексний аналіз впливу глобальних економічних тенденцій на макроекономічну систему України, зокрема:

- визначення ключових факторів фінансових криз та їх впливу на Україну;
- оцінка макроекономічних наслідків пандемії COVID-19;
- аналіз інтеграції України у світову економіку через індекси глобалізації та економічної свободи;
- вивчення динаміки зовнішньої торгівлі України у контексті світових тенденцій.

Виклад основного матеріалу. Фінансова криза приносить багато труднощів для країн, оскільки вона негативно впливає на їхню економіку та на соціально-економічний розвиток країни в цілому. Це може призвести до суттєвого фінансового спаду країн та частково зупинити їхній прогрес. Світ був свідком різних фінансових криз протягом останніх 100 років і досі криза залишається проблемою, що потребує неординарного вирішення. Фахівці в галузі фінансової справи далеко не завжди в змозі запобігти настанню фінансової кризи або істотно вплинути на запобігання її руйнівним діям [1].

Причини фінансових криз можуть бути такими:

- провали фінансового ринку. Це явище є причиною наближення фінансової кризи. Часто інвестори розглядають ірраціональні терміни замість фундаментальних термінів для торгівлі на цих ринках. Це

призводить до різкого зростання та зниження цін на активи, що призводить до нестабільності всього ринку;

- структурні зміни у світовій економіці. Глобальні дисбаланси призводять до нестійкої структури, що сприяє фінансовій кризі. Деякі країни, такі як США та Великобританія, щороку відчувають великий дефіцит сальдо зовнішньої торгівлі, тоді як інші, такі як Німеччина, Китай та Японія, мають великий профіцит. Ці дисбаланси між економіками утворюють фінансові збої;

- невдала робота рейтингових агентств. Деякі агентства не виконали свою роботу відповідно до стандартів і надали рейтинги AAA низькоякісним цінним паперам, забезпеченим іпотекою. Рейтингові агентства стають некомпетентними у своїх обов'язках через неефективне регулювання, недосконалу економічну модель та конфлікт інтересів;

- відсутність системного регулятора ризику. Ще однією важливою причиною є відсутність будь-якого регулятора ризиків, який має юрисдикцію над системою значущими фінансовими інститутами. ФРС, яка виконує роль системного регулятора, не має повноважень щодо нагляду за хедж-фондами, небанківськими дилерами деривативів, інвестиційними банками тощо;

- відмова системи управління ризиками. Багато фірм проводять окремий аналіз ринкового та кредитного ризиків. Однак ця система зазнає невдачі у випадку інструментів складної структури, де ризик не можна відрізнити. Необхідно відзначити, що цей перелік причин фінансових криз не є вичерпним, оскільки кожна конкретна фінансова криза має свої причини і передумови, які найбільше вплинули на появу та розвиток кризи.

Фінансові кризи наступають з суб'єктивних та об'єктивних причин, а також їхнє зародження визначається природою соціально-економічного розвитку суспільства. Об'єктивні причини, що лежать в основі виникнення криз, визначаються циклічними потребами модернізації та реструктуризації, а суб'єктивні причини відображають помилки в управлінні, що залежать від рівня освіти та професійних знань людей. Також існують і природні причини, пов'язані зі зміною клімату, ураганами, землетрусами, повеннями, пожежами [1].

В період кризи, пов'язаної з пандемією COVID-19, темп інфляції, навпаки, знизився в 2020 р. до 1,9%, але все ж таки зріс рівень безробіття.

Для повної оцінки соціально-економічного стану в країнах світу досліджено індекс злиденності в світовій економіці (рис. 2).

Аналіз динаміки глобального індексу злиденності у період 2014–2024 років із прогнозом до 2030 року

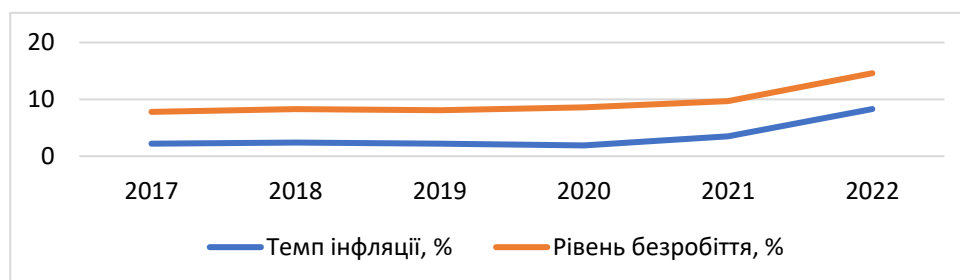

Рис 1. Динаміка рівня безробіття та темпів інфляції у світі протягом 2017–2022 рр., %

Джерело: сформовано на основі [1–3]

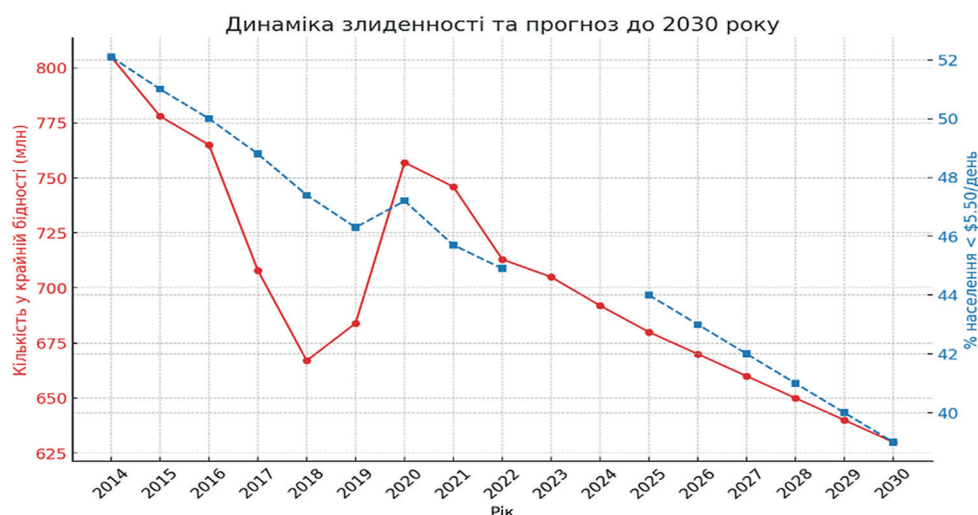

Рис. 2. Динаміка глобального індексу злиденності у період 2014–2024 років із прогнозом до 2030 року

Джерело: сформовано на основі [1–3]

демонструє загалом позитивну тенденцію до скорочення як абсолютної кількості людей, що перебувають у стані крайньої бідності (менше \$2.15/день), так і частки населення, яке виживає на менш ніж \$5.50/день (за стандартом 2011 PPP).

Упродовж 2014–2019 років спостерігалось стабільне зниження обох показників. Кількість людей у крайній бідності зменшилась із 805 млн до 684 млн, а частка населення, що живе на менш ніж \$5.50/день, знизилася з приблизно 52.1 % до 46.3 %. Проте пандемія COVID 19 у 2020 році зумовила тимчасове зростання обох показників, зокрема, кількість людей у крайній бідності зросла до 757 млн осіб.

Попри глобальні потрясіння, включаючи пандемію, інфляційні шоки та регіональні конфлікти, після 2021 року відбувається поступове відновлення позитивної динаміки. Прогноз до 2030 року вказує на можливість зменшення кількості людей у крайній бідності до 630 млн, а частки населення, що живе за межею \$5.50/день – до приблизно 39 %. Це засвідчує повільний, але стійкий прогрес у боротьбі з глобальною бідністю, що залишається однією з ключових цілей сталого розвитку ООН (ЦСР 1).

Водночас важливо підкреслити, що подальший прогрес буде залежати від низки критичних факторів: рівня міжнародної співпраці, адаптивності економік до змін клімату, стабільності постпандемічного відновлення та наявності соціального захисту для вразливих верств населення. Таким чином, хоча загальний тренд є позитивним, він супроводжується ризиками, що вимагають зважених політичних і соціально-економічних стратегій.

Прискорення інтеграційних процесів внаслідок глобалізації економіки суттєво вплинуло на всі сфери життя сучасного суспільства, посиливши взаємозалежність суб'єктів господарювання. В умовах інформаційної недосконалості актуалізуються проблеми оцінки параметрів господарських процесів, важливим інструментом в вирішенні яких стають рейтинги.

Серед найбільш вагомих показників інтеграції країни в міжнародний економічний простір – індекси глобалізації та рівня економічної свободи.

Індекс глобалізації показує ступінь глобальних зв'язків країни, рівень її інтеграції та незалежності в різних сферах – економічній, соціальній, технологічній, культурній, політичній та екологічній. Індекс щорічно визначається рейтинговою компанією А.Т. Kearney спільно з журналом Foreign Policy та Швейцарським інститутом дослідження бізнес-циклів (KOF). Відмінність у методиці його визначення полягає у кількості змінних, що залучають до розрахунку, які групуються в блоки (групи) за напрямками глобальної інтеграції.

За методикою Швейцарського інституту показники глобалізації об'єднані в три групи:

- економічна (об'єми зовнішньої торгівлі, іноземні інвестиційні доходи; рівень торгівельних бар'єрів, та ін.);
- соціальна (кількість міжнародних, туристичних поїздок, міжнародних телефонних переговорів, поштових відправлень, грошових переказів, Інтернет – 17 провайдерів, користувачів Інтернету, періодичних та інших видань та ін.);
- політична (членство в міжнародних організаціях, участь країни у місіях Ради Безпеки ООН, кількість іноземних дипломатичних представництв, кількість підписаних та ратифікованих урядом країни міжнародних домовленостей та угод) [2].

Сума наведених складових з урахуванням вагомих коефіцієнтів (36%, 39% та 25% відповідно) і становить Індекс рівня глобалізації, за яким складається рейтинг країни серед інших держав.

За даними табл. 1 видно, що лідерами за цим показником є невеликі за розміром країни – Нідерланди, Ірландія, Бельгія, Австрія, Швейцарія, Данія, Швеція. Місце країни в рейтингу глобалізації за даними 2018 року – 45-те.

Для аналізу характеру відкритості економіки використовується індекс економічної свободи. Він характеризує ступінь невтручання держави в виробництво, розподіл і споживання товарів і послуг. Даний індекс відображає ступінь лібералізації і відкритості економіки. Показник, щорічно розраховується газетою Wall Street Journal і дослідницьким центром Heritage Foundation по більшості країн світу. Експерти Heritage Foundation визначають економічну свободу як «відсутність урядового втручання або

Таблиця 1

Індекс рівня глобалізації					
Країна	Рейтинг	Індекс	Показник економічної глобалізації	Показник соціальної глобалізації	Показник політичної глобалізації
Нідерланди	1	92,84	93,06	90,71	95,41
Ірландія	2	92,15	94,65	90,99	90,47
Бельгія	3	91,75	90,08	90,34	95,79
Австрія	4	90,05	85,50	90,62	95,15
Швейцарія	5	88,79	82,76	91,13	93,40
Данія	6	88,37	85,76	87,54	92,84
Швеція	7	87,96	85,48	84,66	95,56
Великобританія	8	87,26	82,99	85,83	94,67
Франція	9	87,19	79,41	87,11	97,29
Угорщина	10	86,55	88,75	81,16	90,94
Україна	45	70,24	68,42	61,05	84,90

Джерело: сформовано на основі [3]

перешкоджання виробництву, розподілу і споживання товарів і послуг, за винятком необхідної громадянам захисту і підтримки свободи як такої» [18]. Індекс економічної свободи базується на 10 індексах, вимірюваних за шкалою від 0 до 100, при цьому показник 100 відповідає максимальній свободі, а 0, відповідно, мінімальній.

Розглянемо імпорتنі квоти – обмеження, які держава встановлює на кількість або вартість товарів, що можуть бути імпортовані з-за кордону за певний період часу. Значення імпоротної квоти можна розглядати з кількох перспектив: економічної, політичної та торговельної. Аналіз її значення для України, країн Єврозони і світового господарства представлено в табл. 2.

Імпорт України демонструє сильну нестабільність, яка чітко корелює з політичними й економічними подіями:

- Різке падіння у 2014–2015 рр. було зумовлене анексією Криму, війною на Донбасі та падінням гривні.
- Період зростання 2016–2019 рр. – стабілізація економіки та адаптація до нових торговельних умов з ЄС.
- 2020 р. спад через пандемію COVID-19.
- 2022 р. знову падіння – повномасштабна війна та блокування портів.
- 2023–2024 рр. – відновлення, хоча показники ще не досягли довоєнного рівня.

Імпорт в Україні є високочутливим до внутрішньої політики й зовнішніх шоків.

Єврозона демонструє поступове зростання імпорту:

- Середнє зростання – 3–4% щорічно.
- Спад у 2020 (COVID-19), але швидко відновлення вже у 2021.
- Сильне зростання у 2022–2024, що відображає інфляційні тренди та енергетичну кризу.
- Найбільші постачальники – Китай, США, Туреччина.

Імпорт Єврозони стабільний, глибоко інтегрований у глобальну економіку й менш схильний до шоків, ніж український.

- Світовий імпорт має загальну висхідну траєкторію – з \$18,8 трлн у 2013 до майже \$29 трлн у 2024.
- Лише 2020 р. показав спад через глобальну пандемію.
- 2021–2024 – період відновлення та нових торговельних викликів (енергоресурси, логістика, протекціонізм США/Китаю).

Світова торгівля загалом зростає, але стає дедалі більш залежною від геополітики та регіональних конфліктів.

Таким чином квоти виступають інструментом як підтримки, так і захисту, що відіграє дедалі більшу роль у новій архітектурі світової торгівлі.

У табл. 3 представлено зміну обсягу валового внутрішнього продукту (ВВП) України, експортної та імпоротної квоти протягом 2017–2023 рр.

Таблиця 2

Динаміка показників імпоротної квоти та обсягів імпорту України, Єврозони і світу за останні 10 років

Рік	Україна: Імпорт (USD)	Єврозона: Імпорт (EUR)	Світовий імпорт (USD)	Квотні події / зміни
2013	77,0	≈ 1400	≈ 18 800	Нормальна торгівля
2014	54,3	≈ 1420	≈ 18 500	Криза в Україні
2015	53,0	≈ 1450	≈ 16 900	Квоти ЄС на мед, зерно
2016	54,6	≈ 1500	≈ 17 300	
2017	59,9	≈ 1550	≈ 18 200	Угода про асоціацію з ЄС
2018	65,0	≈ 1620	≈ 19 000	Розширення квот ЄС
2019	63,1	≈ 1670	≈ 19 200	
2020	53,7	≈ 1450	≈ 17 900	COVID-19
2021	69,9	≈ 1720	≈ 22 300	Відновлення після пандемії
2022	55,2	≈ 1870	≈ 25 300	Безмитний доступ до ЄС
2023	63,6	≈ 2050	≈ 27 100	Тимчасові квоти ЄС
2024	≈ 70,7 (оцінка)	≈ 2250	≈ 29 000	Введення контрольних квот

Джерело: складено на основі даних [1–6]

Таблиця 3

Зовнішньоторговельний баланс України з 2017 по 2023 (млн грн)

Рік	Номінальний ВВП за рік	Експорт товарів та послуг	% ВВП	Імпорт товарів та послуг	% ВВП	Сальдо (експорт – імпорт)	ВВП
2017	2982920	1430230	47.9	-1618749	-54.3	-188519	66.3
2018	3558706	1608890	45.2	-1914893	-53.8	-306003	-8.6
2019	3974564	1636416	41.2	-1947599	-49.0	-311183	-7.8
2020	4194102	1637399	39.0	-1681526	-40.1	-44127	-1.1
2021	5459574	2224704	40.7	-2286067	-41.9	-61363	-1.1
2022	5191028	1840563	35.5	-2712325	-52.3	-871762	-16.8
2023	6537825	1868904	28.6	-3237014	-49.5	-1368110	220.9

Джерело: складено на основі даних [1–6]

Вочевидь, разом із зростанням обсягів експортно-імпортних операцій, імпорт в Україну в останні роки хронічно випереджає експорт, а їх різниця сягає часом 8 ВВП.

Оскільки дані показники здебільшого перевищують 50%, можна зробити висновок, що Україна має високий рівень глобалізації та сильно залежить від світових ринків.

Фінансові кризи залишаються серйозною загрозою для стабільності національних економік, у тому числі й України. Їх причинами є провали фінансового ринку, структурні зсуви у світовій економіці, недостатня ефективність рейтингових агентств, відсутність системного регулятора ризиків та невідповідність систем управління ризиками. Пандемія COVID-19 тимчасово знизила темпи інфляції, але водночас спричинила зростання рівня безробіття та індексу злиденності у світі.

Україна демонструє високий рівень інтеграції у глобальну економіку, що підтверджується показниками індексу глобалізації та економічної свободи, проте має значну залежність від зовнішніх економічних факторів і світових кризових явищ. Аналіз динаміки імпорту свідчить про значну нестабільність, пов'язану з політичними і економічними потрясіннями (війна, пандемія, зміни у торговельній політиці ЄС). За даними, імпорт країни часто перевищує експорт, що веде до дефіциту зовнішньоторговельного балансу. Водночас спостерігається поступове відновлення економіки після кризових періодів, що свідчить про можливості адаптації та поступового повернення до стійкого розвитку. Важливими факторами для цього є міжнародна співпраця, підвищення економічної свободи та розвиток систем соціального захисту.

Подальше посилення глобалізаційних процесів сприятиме загостренню проблеми національної іден-

тичності, вирішення якої багатьма країнами вбачається у посиленні державного впливу на міжнародне економічне співробітництво через впровадження протекціоністських заходів в торговельній, міграційній, інвестиційній сферах, що, в свою чергу, сприятиме посиленню гео економічної та геополітичної напруги в світі. В цих умовах виникає необхідність формування нових засад світової економічної стабілізації та розвитку.

Висновки. За результатами дослідження встановлено, що глобальні економічні тенденції, зокрема фінансові кризи, пандемія COVID-19, зростання протекціонізму та геополітична нестабільність, мають суттєвий вплив на макроекономічну систему України. Країна демонструє високий рівень інтеграції у світову економіку, що одночасно створює як нові можливості, так і виклики, пов'язані з її чутливістю до зовнішніх шоків. Аналіз показників імпорту, глобалізації та економічної свободи свідчить про потребу у вдосконаленні стратегій макроекономічного управління.

Елементом наукової новизни результатів є встановлення комплексного впливу глобальних економічних шоків на динаміку зовнішньоекономічної діяльності України, зокрема через призму імпортової політики, а також порівняльна оцінка макроекономічних індикаторів (індексу злиденності, індексу глобалізації, індексу економічної свободи) у взаємозв'язку з внутрішньою економічною політикою держави.

Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка адаптивної політики економічної безпеки України в умовах посилення глобальних викликів, з урахуванням впливу цифровізації, зміни клімату та трансформації міжнародної торговельної архітектури.

Література:

1. Державна служба статистики України. Офіційний вебпортал. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Евростат. Статистика Європейського Союзу. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
3. Міжнародний валютний фонд. Світові економічні огляди. URL: <https://www.imf.org/en/Data>
4. Міністерство фінансів України, Експорт та імпорт України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/>
5. Міністерство фінансів України, Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>
6. Світовий банк. Світові дані про економіку. URL: <https://data.worldbank.org/>
7. Погребняк А. Ю., Дергалюк М. О., Сивашова В. П. Аналіз фінансової кризи в Україні. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2024. № 30. С. 61–65. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.30.2024.313038>
8. Тульчинська С. О., Шашина М. В. Перспективи інклюзивного розвитку регіонів за умови кризи. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. Вип. 3 (71). С. 35–42.
9. Тульчинський Р., Костюнік О., Красношопка В., Погребняк, А. Стратегічний підхід до управління фінансовою безпекою підприємств в умовах формування соціальної економіки. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2024. № 330 (3). С. 190–194. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-28>
10. Щур К. О., Тульчинська С. О., Погребняк А. Ю. Вплив глобальних економічних трендів на зовнішньоекономічну діяльність торговельних підприємств в Україні. *Economic Synergy*. 2025. № 1. С. 66–77. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2025-1-5>

References:

1. State Statistics Service of Ukraine. Official web portal. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Eurostat. Statistics of the European Union. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat>
3. International Monetary Fund. World Economic Outlook. Available at: <https://www.imf.org/en/Data>
4. Ministry of Finance of Ukraine, Export and Import of Ukraine. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/>
5. Ministry of Finance of Ukraine, Foreign Direct Investment (FDI) in Ukraine. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>
6. World Bank. World Economic Data. Available at: <https://data.worldbank.org/>
7. Pohrebniak Anna, Derhaliuk Marta, Syvashova Vladyslava (2024). Analysis of the financial crisis in Ukraine. *Economic Bulletin of NTUU "Kyiv Polytechnic Institute"*, 30, 61–65. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.30.2024.313038>
8. Tulchynska S. O., Shashina M. V. (2020). Prospects for inclusive development of regions in the face of crisis. *Economic Bulletin of Dnipro Polytechnic Institute*, 3 (71), 35–42.
9. Tulchynskyi R., Kostyuniuk O., Krasnoshapka V. & Pogrebnyak A. (2024). Strategic approach to managing the financial security of enterprises in the context of the formation of a social economy. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 330 (3), 190–194. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-28>
10. Shchur K. O., Tulchynska S. O. & Pogrebnyak A. Yu. (2025). The impact of global economic trends on the foreign economic activity of trading enterprises in Ukraine. *Economic Synergy*, (1), 66–77. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2025-1-5>

Стаття надійшла до редакції 04.06.2025

Стаття опублікована 30.06.2025